

LEED

LEED bestaat sinds 1998 en is ontwikkeld door de United States Green Building Council (USGBC). LEED kent punten toe aan elk kenmerk in verschillende gebouwcategorieën dat als “groen” kan worden aangemerkt. LEED gaat expliciet uit van Amerikaanse regelgeving en Amerikaanse referenties. Het LEED-keurmerk wordt in de Verenigde Staten erkend als het bewijs dat het gebouw milieuverantwoordelijk is. Afhankelijk van de puntenscore kunnen de volgende beoordelingen verkregen worden: Certified, Silver, Gold en Platinum. Het programma is gebaseerd op de BREEAM-methodiek.

	Schaal-niveau		Breedte		Energie-posten			Fase gebiedsontwikkeling					Norm en/of Keurmerk		
	Gebied	Gebouw	Energie	Duurzaamheid	Gebouw-gebonden	Gebruikers-gebonden	Materiaal	Visie	Masterplan	Stedebouwkundig plan	Bouw- en inrichtingsplan	Uitvoering	Beheer	Norm	Keurmerk
DPL	X		X	X	X	X	X	X	X				X		
EPL	X		X		X	X		X	X	X	X		X		
GPR-gebouw		X	X	X	X		X	X	X	X	X		X		
GreenCalc+	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X		
EPU		X	X		X			X	X	X	X		X	X	
EPW		X	X		X			X	X	X	X		X	X	
BREEAM-nl		X	X	X	X		X	X	X	X	X		X		X
Afwegingskader loc.	X		X		X	X		X							
EPCheck		X	X		X						X				
LEED	X	X	X	X	X		X	X	X	X	X		X		X
OEI	X		X		X	X		X	X						
BouwTransparant		X	X		X							X			

Wat	Wat doet het instrument?	Vrijwillige en open internationaal prestatiemethodiek/ certificeringssysteem waarbij op basis van Amerikaanse regelgeving en referenties een standaard voor een duurzaam gebouw wordt gesteld en aangegeven wordt welk prestatieniveau het onderzochte gebouw heeft.
Wanneer	Wanneer in het proces is het instrument toepasbaar?	<ul style="list-style-type: none"> ➢ LEED kan in de Visiefase worden gebruikt om een ambitieniveau op gebouwniveau te benoemen. Er wordt dan nog niet gerekend, maar een na te streven ambitieniveau benoemd; ➢ Een LEED-ambitie kan worden vastgelegd in het Bestemmingsplan (en het contract) in de Masterplanfase en/of Stedenbouwkundige planfase. Hierdoor wordt voor de Bouwplannen in de volgende fase een ambitie vastgelegd; ➢ Als vooraf een LEED-ambitie is vastgelegd moeten in de Bouwplanfase de plannen van de private partijen worden gecontroleerd. Dit kan op twee manieren: als een private partij een precertificaat voor de onderdelen 'Core' & 'Shell' van LEED voor het betreffende object kan overleggen is dat voldoende. Als een private partij geen precertificatie van LEED voor het betreffende object kan overleggen zal in overleg met de private partij moeten worden gekeken hoe de 'bewijsvoering' te regelen;

		<p>➤ Tot slot kan in de Gebruik- en Beheerfase - als de gebiedsontwikkeling is gerealiseerd - de daadwerkelijke LEED-score van objecten geëvalueerd worden middels LEED. Pas dan wordt ook het definitieve LEED certificaat uitgereikt.</p>
Waarvoor	Waarvoor kan het instrument worden toegepast?	LEED bestaat uit een verzameling beoordelingsinstrumenten. Hiermee kunnen alle type gebouwen, zowel woningen als utiliteitsgebouwen, zowel bestaande bouw als nieuwbouw en binnenkort ook (woon)wijken worden beoordeeld.
Waarbij	Schaalgrootte en bebouwingstype waar het instrument kan worden toegepast?	LEED kan op gebouwniveau worden toegepast. Daarbij kunnen alle typen gebouwen beoordeeld worden. Op (woon)wijniveau is LEED nog in de pilot fase.
Wie	Wie kan het instrument gebruiken?	Overheden, projectontwikkelaars, corporaties, adviseurs, vastgoedbeleggers en opdrachtgevers. Het instrument is niet vrij beschikbaar.
Ervaring	Waar zijn ervaringen met het instrument?	Er zijn al bijna 5.000 projecten wereldwijd gecertificeerd sinds 1998. De eerste twee LEED-certificaties in Nederland worden in 2010 verwacht: het TNT Green Office in Hoofddorp en het TransPort gebouw van Schiphol Real Estate in Amsterdam. Bij deze twee projecten is voor LEED gekozen vanwege de internationale oriëntatie van deze bedrijven.
Detailniveau	Op welk detailniveau zijn inputgegevens nodig?	Er zijn negen verschillende categorieën. Voor een groot aantal onderdelen wordt verwezen naar bestaande Amerikaanse instrumenten en methodieken. Het detailniveau hangt dus samen met deze instrumenten.
Hoe	Hoe werkt het instrument?	De negen categorieën van LEED zijn: Sustainable sites, Water efficiency, Energy & Atmosphere, Materials & Resources, Indoor Environmental Quality, Locations & Linkages, Awareness & Education, Innovation in Design en Regional Priority. Elke categorie bestaat uit meerdere onderdelen. Per onderdeel kunnen credits gescoord worden. Deze credits worden opgeteld en hieruit volgt een totaalscore en waardering. De beoordeling wordt voorbereid door al dan niet een LEED AP (LEED Accredited Professional). Een LEED AP is een persoon, die het LEED AP-examen bij het Green Building Certification Institute (GBCI) met goed gevolg doorlopen heeft. Een opleiding tot LEED-geaccrediteerde professional is op afstand te volgen via internet. In een certificeringsproces levert de aanwezigheid van een geaccrediteerd persoon in het projectteam een extra punt op.
Relatie	Relatie met andere instrumenten?	LEED heeft dezelfde methodische opbouw als BREEAM. Daarnaast heeft het een directe relatie met Amerikaanse regelgeving en instrumenten, zoals de ASHREA normen en richtlijnen.
Meer info	Waar is meer gedetailleerde informatie over dit instrument te vinden?	Meer informatie over LEED is te vinden op www.usgbc.org/leed . Informatie over LEED-certificatie is te vinden op www.gbci.org .